

STÍN HRADEB

TOM CHALÚPA

TOM CHALUPA

STEIN
HRADEB

Na knize Stín hradeb spolupracovali:

Obálka a elektronické formáty: © Zuzi Maat

Redakce a korektury: Hedvika Landová

Autor: © Tom Chalupa

Vydal: © Tom Chalupa (www.tomchalupa.cz)

Elektronické vydání první, červen 2022

ISBN: 978-80-908632-4-8 ePub

ISBN: 978-80-908632-5-5 mobi

ISBN: 978-80-908632-3-1 pdf

OBSAH

PROLOG.....	7
RAHAT.....	9
ČERNÝ DĚS A KRVAVÝ ŠAT.....	18
A HLAVA SE KUTÁLÍ.....	30
KAVEN A SABANA.....	50
ŘEZNÍK A SEKERA.....	58
ČERNÝ OSUD KRÁČÍ ULICÍ.....	63
SABANA A SOUDCOVA LEDOVÁ SLOVA.....	69
BOHUŽEL, VAŠE SESTRA.....	79
DEN DÍKŮ V DEN DÍKŮVZDÁNÍ.....	86
OTEC A POPRAVČÍ ŠPALEK.....	91
SKRÝŠ A VYDRAŽDĚNÁ KOBRA.....	99
OSEL A VŠÍ.....	107
VELEKNĚZ A LEV.....	121
ZÁKEŘNÉ POHLAZENÍ A LSTIVÝ TEST.....	130
HLAVA A KÁMEN.....	138
BOHOVÉ ŽÁDÁJÍ.....	150
HORA BOHŮ.....	164
KOPA KOP A LĚTAJÍCÍ OSEL.....	167
ROZČÍLENÝ ARNU A VYKRADENÝ SKLEP.....	175
ZTRÁTA SESTER.....	189
MĚSTO U DOLŮ A CESTA.....	202
ČERNÁ SKLA A URHAN.....	213

ČOUHAJÍCÍ TLAMA A DATUM SMRTI.....	232
STRACH A KROKODÝLI.....	244
PROROCTVÍ A DĚS Z DARAKU.....	257
ZÁHADA A PODZEMÍ.....	267
ZÁDA A SLEPOTA.....	276
KRYPTA A NOC SMRTI.....	287
POMSTYCHTIVÉ OČI A CELA.....	296
HŮLČIČKA A JEDNORUKÝ KNĚZ.....	314
DLOUHÉ ZDRAVÍ PŘEJE VELEKNĚZ.....	323
ÚTĚK A NESMRTELNÁ POMSTA.....	328
KRYSY V PODZEMÍ A POLIBEK BOHYNĚ.....	336
VELEKNĚZOVA SESTRA.....	360
POZDRAVY BRATŘSTVA A SVÍCE.....	374
VYDĚŠENÁ MEŠUT.....	381
MRTVÍ POD HRADBAMI A DĚD.....	389
ZADNICE A BIČ.....	396
HORA BOHŮ.....	402

Věnováno M+M+R a úžasné Ariel

PROLOG

Vetkým tělem mi putují neuvěřitelné vlny sevření. Svědomí a mysl drtí obří lis jako skořáčku vysušeného ořechu. Slzy halí pohled k pergamentu a zlaté pero v třesoucích se prstech, cenný dar, vzpomínka na životní setkání, bloudí nad bělobou. Slunce vyšlo jako každý den, zakusuje se silou záře do sněhu, jehož hranice končí sto kroků od našeho stanoviště. Majestátná hora za mými zády, tyčící se nad krajem jako ochránce, mlčí, tiše přihlíží budoucímu ději. Soumrak věků. Kdyby pouhý soumrak...

Ustrašenýma očima, které již mnohé spatřily, pohlížím na vzdálený mohutný sloup kouře. Černý, děsivý, beroucí dřinu předků, následné věky, kdy lidské pokolení žilo po boku s bohy, stvořiteli... Ten rozsudek. Bouřlivé zasedání Rady bohů, nekonečné dohady, tajné hlasování. Konečně padlo rozhodnutí. Trpké, nemilosrdné, snad i pochopitelné. Moje dlouhodobá snaha vyšla nazmar. Po měsíci soudce pohltila lítost, avšak když jednou vynesou ortel, nelze jej vzít zpět...

Strnule pozoruji vzdálený oblak bolestivého dýmu, cítím dýku v srdci. Mé rodiště, služba bohům, králi, šťastný život a dnes? Slunce při své pouti protne do chvíle cestu s důkazem mizící minulosti, omylu bohů, kteří toužili vytvořit lidské pokolení k obrazu svému. Bohužel jejich výtvar byl stvořitelům příliš podobný. Zamýšleli vtisknout život bytosti poslušné, mírné, jíž v duši nebude sídlit závist, pomstychtivost, zlost, intrikánství, lačnost po hmotných statcích a moci. Nepovedlo se...

Do plic nasávám ledový vzduch. Na zádech mě tíží ovčí kůže. Od vrcholu Hory bohů stále proudí citelný chlad. Podpůrná ruka milované mi dopadá na předloktí. Druhá polovina

srdce, splynutá duše, věrná souputnice.

Vzhlížím vpravo na kamenitou planinu. Stavba plynule pokračuje podle předaných plánů. Naděje, nebo další rozmar bohů? Můj osud je ovšem zpečetěn. Vynesl jsem rozsudek sám nad sebou. Nelze jinak. Děsivou budoucnost znám pouze já a spolu se mnou pár vyvolených. Ostatní zhola nic netuší... Nad západním obzorem se ztrácí druhé slunce, zářivé, dojemné, avšak lidské pokolení teplými paprsky neoblaží.

„Menute, nechceš se zahřát čajem?“ doléhá ke mně hebký hlas. Hlas doprovázející mě po drtivou většinu životní pouti. Pohlížím na vedle sedící krásu, větřík si pohrává se zlatavými vlásky. Ve tváři má minimum vrásek, rtíky kouzlí milovaná nádherný úsměv. Nikdy nepochopím, proč nestárne jako já. Jediná jistota: Nezůstanu s těžkým údělem osamocen. Mám po svém boku věrnou zed' nářků...

Světlo světa jsem spatřil ve městě, které svou důležitostí předčilo veškerá další sídla. Útočiště nejvyššího boha, jehož jméno zákon zakazoval vyslovit, neslo název Rahat. Co vím z otcova vyprávění, na celém známém světě, stvořiteli pojmenovaným Země, žilo v těch časech zhruba tři sta šedesát tisíc obyvatel. Pozemskému i vodnímu světu vládla Rada bohů, která vždy čítala tucet členů. Nejvyšší bůh a zároveň nejstarší, zakladatel rodu, se jmenoval Arnu. Radu bohů tvořil on a jeho přímí příbuzní. Mezi nejdůležitější, určující pozemský řád, zařadím ještě jeho syny Elnara, Penala a dceru Nešter. Tato čtveřice zodpovídá i za stvoření člověka. Vedle tuctu vyvolených žilo na souši veletucet méně důležitých bohů.

Arnu a jeho potomci neobývali Zemi od prvopočátku, ale sestoupili jednoho dne z nebes, aby započali dílo, po jehož dokončení plánovali návrat do domoviny. V tomto bodě jsem otci jako dítě příliš nerozuměl, poněvadž psal do krup slova, jejichž význam jsem nechápal. S bohy sestoupili z nebes i služebníci boží, dvojnásobkem výšky a oděním děsící, které lid v Rahatu pojmenoval Debosové. Těch na Zemi v mém dětství, v tuctu měst, žilo dva tisíce čtyři sta. Další údajně dohlíželi na práci v dolech. Tucet hlavních bohů, tucet měst, rozestých do všech koutů světa. Jedno město, jeden usídlený člen Rady bohů, král z řad lidského pokolení, velekněz, kterému zákon dovoľoval v určitých případech vyslovit jméno nejvyššího boha.

První vjem života. Otevření očí v rodném domě, ležel jsem na hnědé kůži, pozoroval překrásné palmy vtisknuté barvou do bělounké omítky, poslouchal poklidný hovor rodičů. Otec

vždy k synovi laskavě promlouval, vysvětloval trpělivě vše, co mu zákony bohů dovolovaly objasnit. Bohužel až příliš často po mých zvědavých dotazech zaznělo: „Na tohle se, Menute, již nikdy neptej.“ – „Tuto otázku, Menute, z hlavy vytěsni.“ – „To spadá do zakázaných tajemství bohů.“

Tolikrát mé uši vyslechly podobné odpovědi, až jsem získal dojem osla, který slepě kráčí, kam ho pán vede, neremcá, a pokud se zabejčí, na hřbetě zakusí přesvědčovací hůl.

V prvním tuctu let života jsem za bránu města nevkročil. Jedi-ný vstup do sídla boha Arna, obehnaného vysokými a širokými hradbami. Brána vzbuzovala obdiv. Byla tvořená mohutnými dřevěnými hranoly, obitá šedí zářícím železem, jež milostivě k obraně obyvatel poskytl náš vládce, bůh Arnu. Výška bezpečí od vnějšího světa se rovnala půltuctu dospělých, stojících jeden druhému na rameni, a šířka byla obdobná. Ráno, po hlučném zatroubení, které zvěstovalo příchod nového dne, bránu namáhavě otevíraly dva tucty svalnatých paží. Netrpělivě čekající obchodníci a zemědělci začali proudit do města a nastával čilý ruch, končící až se západem slunce dvojitým zatroubením a uzavřením vstupu do města.

Hradby čněly k nebesům, člověk musel notně zaklonit hlavu, aby zpozoroval na vršku hlídače pokoje ve městě. Strážní v lesklé zbroji pomalu kráčeli a vzhlíželi do okolní krajiny, již jsem spatřil až po deseti letech od narození. Mohutnost hradeb bych odhadl na trojnásobek výšky brány a šířku na dvojici slonů, stojících za sebou. Pevné kamenné zdi tvořily kolem města ovál, což skýtalo při obraně výhodu. Čas od času proběhly hrátky bohů, řešící své nesváry prostřednictvím lidského pokolení.

Rodiče se v Rahatu nenarodili. Vládce města Daraku, bůh Elnara, daroval manžele svému otci, bohu Arnovi. Rahat v těch časech postihla po neúrodě epidemie a do podzemní říše mrtvých odešlo i nemálo úředníků. Můj otec, jménem Šalem, po dokončení chrámové školy pracoval pár let na nižší pozici úředníka, kde dostal na starost evidenci obyvatel Daraku a platbu daní zemědělců

a řemeslníků. Nerad se přes moře vydal na pouť a se strachem pohlížel na svou ženu Marelu, která nosila pod srdcem nový život. Laskavě jsem počkal v lůně matky až do zabydlení rodičů v Rahatu. Já, prvorozený, jménem obdarovaný podle řeky, již rodiče po cestě pro krásu obdivovali. Prarodiče a další příbuzné jsem nepoznal, neslyšel o nich zmínku. Netuším proč, ale na občasné zvědavé otázky mi otec i matka smutně odpovídali: „Na tohle se, Menute, již nikdy neptej.“

Zákony bohů. Nad ubohými služebníky, ať v pozici svobodného občana, vojáka, otroka, zemědělce, nebo řemeslníka, neustále kroužila pomyslná nemilosrdná sekera, hrozba, v některých případech i smrt k zastrašení ostatních. Ten krutý zákon, určující pouze jeden den v roce, kdy manželům dovoloval spojit svá těla. Den jarní rovnodennosti. Stejně tak měsíc zrodu, kdy Rahat oslavoval křik novorozeňat. Co se stalo, když v ženě vykličil nový život mimo povolený den spojení, nebo novorozenec spatřil světlo světa mimo určený měsíc zrodu? Nechce se mi psát o neskonalé hrůze... Nocí se Rahatem plížily temné postavy služebníků božích, proradní Debosové, a naslouchali, zda ze spousty domů jim do nastražených uší nedoputují zvuky rozkoše. Přichycení nešťastníci končili na prostranství trestů, kde vám důmyslnými kanálky kolem nohou tekla krev provinilých. Jejich potomky úřady umístily do náhradních rodin či získali status otroka. Možností, jak opustit relativní poklid života uvnitř města boha Arna, bylo přehršel.

Lidské pokolení mnoho nemluvalo, i v bezpečí zdí vlastních příbytků vážilo slova jako zlato šperkař, aby neskončilo na prostranství trestů. Zákonů tolik, že i vzdělání svobodní občané se v nich ledva vyznali, avšak porušíš, pykáš, někdo tě obviní, ať už třeba křivým nařčením, dokazuješ vlastní nevinu. V některých případech existovala možnost vykoupení. Bohužel cenu stanovoval údajně sám Arnu, nejvyšší bůh, a hodnotu života vyměřil mimo možnost splacení drtivé většiny obyvatel.

Vzhůru k hezcím věcem! Popíšeš milované rodiče. Otec Šalem. Už v jedenácti letech jsem ho vzrůstem dostihl a díval se dárci života zpříma do očí. Jak na délku, váhu a obsah, když vzory mír jsou zničeny? Snad průměrem. Můj otec osla v kohoutku převyšoval o hlavu a kousek. Ach, použil jsem nešťastný přírůstek! Otec samozřejmě patřil ke vzdělaným a moudrým lidem, v žádném případě jej nemohu srovnávat s oslem jinak než skrz výšku. Můj vzor chodil vzpřímeně, zdobily ho havraní vlasy jako většinu obyvatel Rahatu, rozplácly nos, hnědé upřímné oči, kulatý obličej, volným šatem maskoval znak požívačnosti – břich spěchající kupředu. Při rozmluvě působil většinou mile a trpělivě, rozvážně volil slova a naučil syna tajně číst, psát a počítat, než jsem poprvé vkročil do chrámové školy. Ano, naše rodina patřila k vyvoleným, k těm, kteří nepoznali úmornost dřiny na polích a další nesnáze běžných obyvatel Rahatu.

Matka Marela převyšovala otce o jeden a půl hlavy, počtem pronesených slov a praktičností v běžném životě. I když zákon přísně zakazoval znalost písma každému mimo omezený počet pověřených a prověřených, manžela donutila, aby ji naučil číst, psát i počítat. Samo sebou nesměla dát před cizími přednost najevo (Zvláště z trhu se vracela rozezlená, když ji prodavač ošidil a ona musela potupně mlčet a zaplatit vyšší cenu.). Vymykala se oproti jiným ženám v Rahatu výškou a barvou vlasů. Oříškové dlouhé vlnité kadeře ve větru neposlušně tančily všemi směry. Havraní krátké vlasy ostatních žen držely pevně, jako by je před odchodem z domova pomazaly olejem. I barvou pleti se matka od ostatních lišila – světlejší růžový obličej, který zkrášlovala mastmi, rty ráda rudostí zvýrazňovala, modré oči mezi záplavou hnědi zářily, nosík mladé dívčiny a dbala vždy na čisté roucho z drahé látky, jímž dávala najevo příslušnost k elitě.

Při procházce rodiče působili dojmem ohně a vody, které se k sobě nemohou přiblížit na delší dobu než na kratičký mžik času. Ovšem milovali se. Opravdově, i když matka (jak jsem poznal

v pozdějším věku) dokázala otci jedovatě odpovědět, nemile rýpat, ale příčinou bývala většinou naše otrokyně Sabana. Prostořeká, drzá, sotva za chvíli dospělá žena, dcera rodičů, jejichž krev vsála do kamene utrpení na místě vykonávání rozsudků.

Domácnost by se bez otrokyně obešla, otcův plat stačil na spokojený život, avšak slušelo se ke společenskému postavení, aby naše rodina otrokyni vlastnila. Nezvedená, vzdorovitá, urýpaná Sabana, nesmířená s osudem, proklínající předurčený život, společenský pád. Postupem let se stalo, že naše otrokyně většinu času proležela na loži ve svém pokoji a snila o zárné budoucnosti.

Otroci nebyli pánu vydáni na milost a nemilost, ale v zákonech bylo kupodivu zapsaných spousty práv a majitel otroka si dobře rozmyslel, než vzal na vlastněnou věc (podle zákona) hůl.

Pamatuji, že do pěti let věku jsem náš bělobou zářící dům pramálo opouštěl. Otec dlel téměř celý den v úřadu, matka trávila čas na nákupech a hlídala mě Sabana. Většinou malého svěřence lechtala nebo potomka pánů úkolovala drobnostmi (svými povinnostmi). Při jednom příchodu z trhu se matka na Sabanu obořila: „Proč je Menut pomočený?“

Otrokyně drze zvedla bradu a štěkla: „Protože je prase nesku-tečné!“

„Co se zde dělo?“

„Nic. Nedoběhl. Zabraný do hrátek, nepomyslel, že ho tíží měch.“

Stál jsem se svěšenou hlavou u lože ve svém pokojíku (velikostí polovičnímu oproti tomu Sabaninu), avšak tvrzení naší otrokyně mi vehnalo do hlavy zlost. Křikl jsem: „Lže! Lechtala mě a nechtěla přestat.“

Sabana ke mně obrátila oči nenávisti a zařvala: „Mlč, spratku rozmazlený!“

Matka drsně popadla kadeře otrokyně a táhla ji na chodbu. Ve tváři byla nebývale rudá a přerývaně, hlasitě dýchala.

„Vezmi na mě hůl a soudci budeš vysvětlovat,“ zavrčela v předklonu Sabana.

Matka povolila sevření. Pohledem přítěž domácnosti zabíjela.

Sabana nahodila do tváře výraz nadřazenosti a účtovala: „Jak bude tvé obtloustlé prase vysvětlovat svou ruku mezi mými stehny? Jak budeš ty vysvětlovat tvou neodbytnou ruku pod mým rouchem?“

Dveře práskly a do chvíle se slova z chodby ztrácela, až nadobro utichla.

Večer k mým uším dolehl hlasitý rozhovor rodičů. Zvědavě jsem zamířil ke kuchyni, kde matka připravovala pokrm.

„Takhle to opravdu dál nejde,“ vyjekla plačtivě.

„Domluvím jí,“ rozvážně slíbil otec.

„Domluva nepomůže, ona je to nejhorší, co nás mohlo potkat. Jaké další výmysly může její hlava zplodit?“

„To si k tobě, Marelo, nemůže dovolovat.“

„Co uděláš? Vezmeš snad na ni hůl?“ Matka vzdychla. „Na to už je pozdě.“

„Důrazně jí domluvím,“ řekl otec odhodlaně.

„Nepomůže,“ špitla bolestně. Kuchyň naplnila marnost. „Tobě nevadí, že ta drzá nevděčnice tebe nazývá prasetem obtloustlým? Tobě nevadí, že ti prorokuje, že do roka se budeš po ulicích kutálet?“

„Domluvím jí.“

Matka vyměnila terč zloby a nespokojeně vznesla: „Nemá ta nevděčnice pravdu, že není daleko chvíle, kdy tvůj břich zhatí mé sny o holčičce? Lože máš vypodložené, protože bys ráno ztěžka své mohutné tělo postavil na nohy.“

„Přeháníš...“ hlesl otec.

Vlétla do dalších slov: „Celý den sedíš, cpeš do sebe, co jde pozřít, na zdravý pohyb nedbáš.“

Živiteli rodiny do tváře vplul ruměnc. Přiložil ke rtům prst a prosbu o ukončení dalšího hovoru zdůrazňovaly jeho vytřeštěné oči.

„I o obžerství se v zákonech píše,“ připomněla uplakaná matka. Otcův ukazováček drtil rty.

Chápu důvod jeho tehdejšího zděšení. O bohu Arnu se neslo, že je vševědoucí. Nestačili proradní služebníci boží Debosové, kteří bloumali městem, ve dne přísně dohlíželi v ulicích a v noci naslouchali zvukům linoucím se z domů Rahatu. Panovala i obava, že Arnu opravdu vše ví, vše vidí, vše slyší, pražádné slovo vládci nad osudem shrbených sloužících neunikne. U soudu končily případy, kde žaloba stavěla obvinění pouze na tvrzení, že nejvyšší bůh vyslechl hovor za zdmi domu a slova boha Arna jsou pravdou pravdoucí. Častá věta zaznívala při hovorech lidí: „I zdi mají uši.“ Tomu věřil i otec, poněvadž v úřadě zaslechl o spoustě případů, které stály pouze na tvrzení boha Arna, jehož nikdo nikdy z lidského pokolení nespátril tváří v tvář (pouze velekněz), avšak v Rahatu byl všudypřítomný, děsíci, způsobující při pouhé myšlence třes těla, bolest hlavy, sucho v ústech.

Výše uvedený rozhovor rodičů přinesl následky. Ne v podobě soudu, jiné. Otec vystrašený slovem *obžerství* změnil způsob života.

Sváteční oběd, božsky vonící skopové maso na talířích. Ne na všech. Živitel rodiny před sebou smutně pozoroval zelené lístky, nakrájené okurky, rajčata, plátky cibule. V pohárcích matky a otrokyně Sabany jiskřilo víno, v otcově teplala obyčejná voda.

„To skopové se vám výtečně povedlo, má paní,“ pochválila Sabana. Ne, neprošlo proměnou její chování vůči rodičům, řeč pronášela pouze pro vlastní zábavu.

Otec za stolem rudnul, zarmoucená tvář doprovázela putování soust do úst dalších spolustolovníků. Občas v prstech sevřel

kousíček zeleniny ze svého poloprázdného talíře a nuceně ho vhodil do pusy.

„Kde jste koupila tak lahodné víno, má paní?“ vzdychla obdivně Sabana. Předvedla výraz plné spokojenosti a pohárek odložila zpět na desku stolu.

Stolička zarachotila a otec, barvou obličeje připomínající škraceného nebožáka, prchal do města.

„Už jste nasycen, můj pane?“ rýpla Sabana do jeho zad.

Střídmý jídelníček a dlouhé procházky otci prospěly. Nutno zmínit jednu drobnost. V úřadě dbal na platbu daní zemědělců a řemeslníků, avšak doma po finanční stránce velela matka (důsledně). Dějala propočty na následné měsíce, plánovala budoucí zvelebení patrového domu, do kterého se vstupovalo přes venkovní kamenné schody do poschodí. Vchod se nacházel vlevo od schodů, skrytý zrakům ulice. Potřebné věci do domácnosti opatrovala matka a otec z domu odcházal bez peněz...

Peníze. Stříbrné mince čtyř hodnot, odstupňované podle velikosti. Na tržišti psal správce na tabulky prodejců ceny za zboží. Neuváděl čísla, nýbrž kreslil obrázky mincí a za nimi počet křížků značil hodnotu zboží. Stříbrňáky nesly na rubu vyraženou podobu boha Arna, bez tváře, pouze ho zdobily vousy, které běžným mužům zákon nosit zakazoval. Na hlavě věnec vládce, nad ním jedna šesticípá hvězda, prozrazující, že jde o nejvýše postaveného boha. Na líci stříbrňáků byla vyražená čárka. U nejmenší hodnoty jedna, u nejvyšší čtyři. Vzájemný poměr byl vcelku jednoduchý, i když pro obyčejné obyvatele patrně nesrozumitelný. Tucet stříbrňáků s jednou čárkou mohl člověk směnit za jeden stříbrňák se dvěma čárkami, to samé u zvyšujících se hodnot.

Jak mi otec v pozdějších letech prozradil, našťavané úprky od stolu na dlouhé procházky, po věčném rýpání drzé otrokyně Sabany,

pro něj znamenaly větší utrpení než zelenina na talíři. Míjel i tržiště, nasával vůni pokrmů, bohužel kapsy měl prázdné, jeho žaludek zpíval žalmy. Proklínal Sabanu, vládlo i rozezlení nad manželkou, která se s nenáviděnou otrokyní proti hlavě rodiny spikla.

Účel ovšem světí prostředky a břich mizel, až jednoho dne matka s uspokojením pronesla: „Mám po svém boku znovu muže, s nímž jsem před léty spojila životní pout’.“

Z chodby dolehlo: „Jen ta rozšiřující se lysinka.“

Otec křikl: „Mlč, ženská jedna hloupá!“

Sabana opáčila: „Nemám snad pravdu?“

Otec trpěl. Roky se snažil naši otrokyni, která v pravém slova smyslu otrokyní nikdy nebyla, prodat nebo vyměnit – bohužel neúspěšně. Zájemci by se patrně našli, ale po poptání v okolí a zjištění, že většinu času vyhlíží z okna svého pokoje, metá k majiteli drzá slova, na tržiště za nákupy chodí její paní a vodu do domu nikdy nepřivezla... Kdo by koupil osla bez nohou? Dokonce ani o darovanou nevděčnou Sabanu nikdo nestál.

Matka přeci jen jednoho dne unuděnou otrokyní lstí přesvědčila a ta pomáhala s přípravou pokrmů. Namluvila jí, že se určitě v budoucnu stane svobodnou občankou a v manželství bude od ní muž pokrm vyžadovat. Sabana pár měsíců v kuchyni překázela, než prohlásila, že ona si vezme bohatšího muže jako matka a pokrmy bude připravovat pro jejího manžela zástup otrokyň, kterým bude velet pevnou rukou. Načež odešla nahoru do svého pokoje, otevřela okno a vyhlížela vhodného muže.

ČERNÝ DĚS A KRVAVÝ ŠAT

Po dříve uvedeném zážitku, kdy mě Sabana ulechtala až k následnému pomočení, jsem matku na nákupy doprovázel každý den. Děsili mě obří Debosové, služebníci boží. Celí zahalení v černém šatu kráčeli pomalu, tváře měli ukryté v přilbici, skrz niž na svět shlíželi průzory pro oči. Ty jim zlověstně svítily. Vždy jsem matce silně stiskl ruku a přimkl se k ní ze strachu, že mě popadnou, odnesou a rodiče už nespátřím. Hrůzu mi naháněl ještě jeden muž. Byl oděný také do černého roucha, černé dlouhé vlasy, černé oči a snad i pokožku těla měl zčernalou. Matka prozradila, že jde o správce domu smrti, kde zaopatřují zemřelé před poslední cestou. Muže se patrně obávali i další lidé v ulicích, poněvadž mu uhýbali, přecházeli na druhou stranu a klopili zrak k cestě dlážděné plochými kameny.

Matka trpělivě zodpovídala mé zvědavé dotazy, kterými jsem objevoval okolní svět. Tak jsem pochytil, že řezníkům náleží tmavě rudé roucha, aby skvrnami od krve neděsili ostatní. Bílá roucha prozrazovala úředníky a výše postavené občany v Rahatu a každému řemeslu patřila jiná barva, podle níž člověk poznal, co druhého živí a k jaké společenské vrstvě přísluší.

Pamatuji jako dnes na ubohou ženu, s vlasy spálenými od žhnoucího slunce, vychrtlou, shrbenou, která pomalým krokem zdolávala cestu k sýpkám. Ztěžka před sebou tlačila plně naloženou káru. Tvář měla plnou vrásek, modré fleky na pažích, rozdrásané bosé nohy, kapkami života barvila kameny v ulici. Vyhaslé studánky do duše snad toužily po konci dnů. Na sobě měla navlečené roucha neurčité barvy, patrně původně šedivé, celé potřhané.

Toho dne jsem znovu spatřil černého muže, správce domu

smrti. Míjel utrápenou ženu na konci sil a ledově řekl: „Brzy tě očekávám.“ Nevrlh k ubožačce zrak, pouze bezděčně prošel okolo a stejně rychlou chůzí mířil k cíli své cesty, což byl krámk s vínem.

Obrátil jsem ustrašené oči k matce, trhl jí rukou a starostlivě nadnesl: „Nepomůžeme té ženě?“

Matka kroky nezastavila, pouze odpověděla: „Každý svého štěstí strůjcem.“

Oponoval jsem: „Ona tu káru sama k sýpkám nevytlačí.“

Smutně se nadechla a vysvětlila: „Když pomůžeme, tak tu káru budeme zítra tlačit my...“

Matka si otci často stěžovala, že ji trhovci šidí, což hlava rodiny vyřešila pokrčením ramen.

Znovu na tržišti, nákup ryby pro sváteční oběd. Prodavač z nastavené matčiny dlaně bral nabízené stříbrňáky. Svraštěla obočí a zlostně muži, jehož zdobily oči lišky, připomněla: „Minule jsem platila méně a cena na tabulce byla stejná.“

Prodavač nahodil nevinný úsměv a ledabyly řekl: „To si určitě pletete, paní.“

Matka štěkla: „Rybu převáží můj manžel, jenž co nevidět povýší v úřadu na vrchního výběřčí daní trhovců.“

Úsměv za vystaveným zbožím zmizel. Putovala vystrašená slova: „Ukažte, vzácná paní, já rybu ještě jednou převážím.“

Matka pevným hlasem poručila: „To převažte, jsem si jistá.“

V nastavené dlani přistály zpět tři stříbrňáky a návdavkem se jí dostalo, mimo uctivých úklon a omluv, ještě daru v podobě stejně velké ryby navíc. Když jsme odcházeli z tržiště k domovu, spokojeně nadhodila: „Tak se musí na dareby.“

Večer v kuchyni vyprávěla zážitek s nepoctivým prodavačem a prozradila, jak pomohl v ýmysl, že její manžel povýší v dohledné

době na vrchního výběřčí daní trhovců.

Otec zbrunátněl, rval si vlasy na hlavě a pomalu šeptem zděšeně sdělil: „To až se dozví v úřadu.“

Naši otrokyni Sabanu, naslouchající hovoru rodičů v chodbě, obdařili bohové nevidaně citlivýma ušima. Strčila hlavu dovnitř a posměšně vyštěkla: „Když je manžel bojácny jako holub, tak manželka musí převzít jeho roli.“

Otec prudce vyskočil od stolu a pohledem hledal hůl. Zařval: „Já ti přerazím záda!“

Sabana se uchechtla, rukou osvobodila cíp roucha, odhalila nahé pozadí, předklonila se a drze provokovala: „Já chci pár ran na zadnici, hned poběžím k soudci.“

Matka mi v mžiku zakryla oči, popošla ke dveřím, mě objímajíc, podrážkou nevděčný krk odeslala do chodby a zavřela.

Rudý otec se zřítíl zpět na stoličku, sevřel hlavu do dlaní a vytočený lamentoval: „Já se z ní zblázním. Ona je snad dar vyslance podzemní říše... Co řeknu v úřadu?“

Matka k němu přisedla a chlácholila: „Komu budou ostatní věřit, prodavači, nebo váženému muži?“

Z chodby dovnitř dolehlo: „Vážený muž, chacha!“

Okamžitě se o dveře roztříštil ozdobný džbán ze svatební výbavy.

Pár měsíců otec odcházel do úřadu se strachem. Obava lichá, jak ostatně předvídala matka. Naopak na tržišti došlo k proměně, poněvadž ji nikdo při nákupech nešidil. Nepoctivý prodavač patrně zkušenost předal dalším trhovcům a ti se při spatření matky klaněli pomalu až k zemi. Rozpočet rodiny nemizel do nesprávných kapes, otec se zklidnil a Sabanu přehlížel. Ta naopak neustále vyhlížela z okna. Hledala v procházejících bohatého muže, jenž by ji pojal za manželku a zbavil prokletí otroctví, i když nebylo

